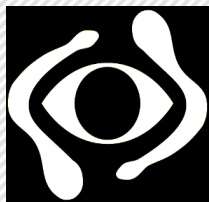

Els dijous del

Cineclub

Estrenes. Colòmbia

| 17 de novembre 2022

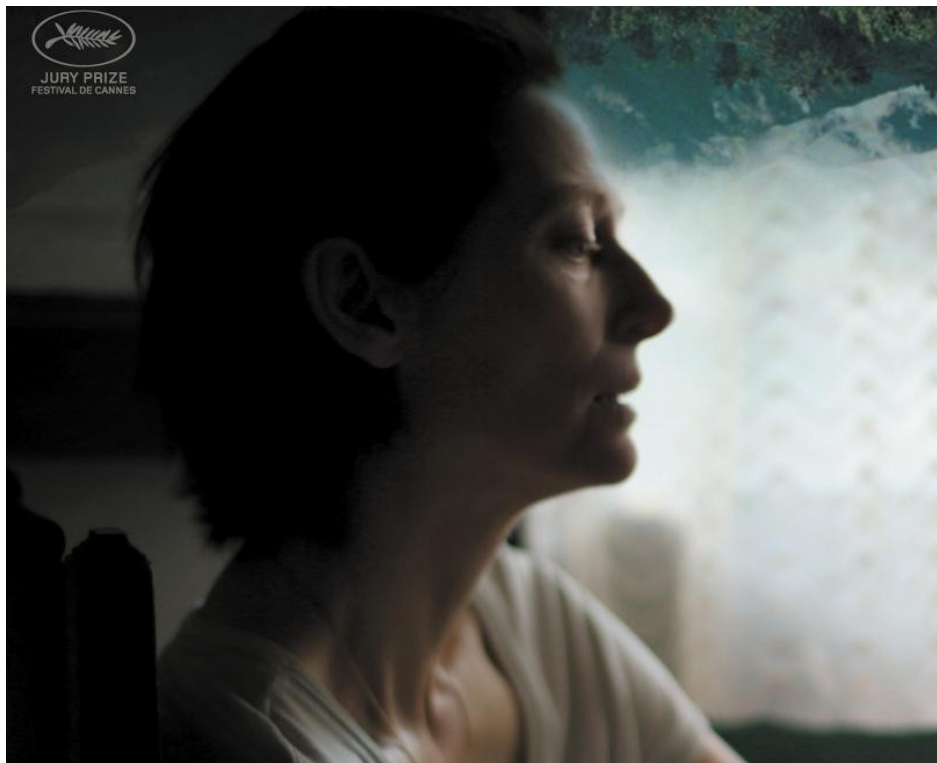
| Sessió única: 20.00 h

Memoria

Apichatpong Weerasethakul, 2021

Sinopsi

A Jessica (Tilda Swinton), botànica britànica establerta a Colòmbia, la desperta una nit un so com d'un altre món. La protagonista emprèn un viatge fins al cor de la selva a la recerca de l'origen d'aquest soroll que només sembla sentir.

Fitxa tècnica

Director: .... Apichatpong Weerasethakul
Guió: ..... Apichatpong Weerasethakul
Fotografia: Sayombhu Mukdeeprom
Música:..... César López
Productora: Coproducció Colòmbia
Tailàndia-Francia-Mèxic
Reino Unido-Alemanya;
Gènere: ..... Drama
Duració: .... 136 minuts
Pais: ..... Colòmbia

Fitxa artística

Tilda Swinton, Daniel Giménez Cacho, Jeanne Balibar, Juan Pablo Urrego, Elkin Díaz, Daniel Toro, Agnes Brekke, Jerónimo Barón, Constanza Gutiérrez

Penso en la primera vegada que els espectadors ens endinsem en un film d'Apichatpong Weerasethakul i em ve al cap l'edició del Festival de Cannes de 1960, quan es va presentar a concurs L'Avventura, de Michelangelo Antonioni. El públic va assistir atònit a la desaparició sobtada de la protagonista a la primera mitja hora de metratge. El director no donava explicacions, simplement succeïa, el personatge encarnat per Monica Vitti s'esfumava perquè sí. A Antonioni no li interessava gens oferir les causes de la desaparició, sinó les conseqüències. Val a dir que Hitchcock, el mateix any, feia una cosa similar a Psycho. Ell, però, no trenca amb la lògica narrativa ja que sí mostrava el motiu, respectant així la concatenació causal de fets. En tot cas, alguna cosa bullia en el panorama internacional. L'anomenada modernitat cinematogràfica estava començant a treure el cap.

El film italià va ser rebut amb fortes crítiques per part dels detractors de tall més clàssic, que no concebien aquesta ruptura en la coherència del relat. Es trobaven desorientats, no tenien on aferrar-se en aquell llimbs buit de sentit. Per altra banda, també hi havia entusiastes de la nova proposta (de fet, el film va alçar-se amb el guardó del jurat del certamen).

Apichatpong Weerasethakul tampoc és gaire explícit. No és amant dels universos tancats i sempre deixa marge a la lliure interpretació. Introdueix qüestions pròpies del pensament budista així com d'altres arrelades al folklore tailandès. Tot això, sumat a la dilatació de les presses, captant àmplia i detalladament aspectes quotidians de la vida, la qual veiem transcorre lentament, pot desconcertar i fins i tot extenuar a bona part del públic. El seu cinema coincideix a grans

trets amb el d'altres autors sorgits als anys 90 i principis dels 00 (Tsai Ming-liang, Lisandro Alonso, Albert Serra o el Gus van Sant de Gerry, per citar-ne alguns). L'ànim d'aquests és despullar les trames al mínim i buscar altres estímuls. Tal i com van fer Godard, Resnais, Bergman o el mateix Antonioni fa seixanta anys, ens estan dient que hi ha un cert estancament i que una altra manera de fer cinema és possible. El seu gest, doncs, no està tan lluny del dels cineastes de la modernitat. De fet, des de llavors no s'havia produït amb tanta vivesa l'aparició d'un seguit de directors que apostés per una reformulació tan significativa del llenguatge.

Centrant-nos en *Memoria*, no és d'estranyar que Apichatpong hagi acabat fent una pel·lícula en què el so n'és el motor narratiu, doncs al llarg de la seva trajectòria sempre li ha conferit gran importància. Pregnant, profund i carregat de matisos, el so és un element cabdal per tal d'aconseguir, en les seves cintes precedents, traslladar-nos a la selva tailandesa, i, en el seu darrer film, a la colombiana. Personalment, des de David Lynch no em trobava amb cap cineasta capaç de crear unes atmosferes sonores així de suggerents.

Tot trencant amb el paradigma tradicional del guió com a vertebrador de les imatges, l'autor ha anat més enllà del relat posant

per davant la transmissió de sensacions. Així és, estem davant d'un cinema immersiu i penetrant, més hàptic (tàctil), podríem dir, que òptic. Per entendre a què em refereixo, més que a *Memoria*, hauríem de remetre'ns a les seves primeres pel·lícules, les quals recomano efusivament: *Blissfully yours* (2002), *Tropical malady* (2004) i *Syndromes and a century* (2006). En aquest sentit, les trames es poden resumir en poques paraules però la petjada que deixen resulta molt més difícil de sintetitzar.

El segell del cineasta és reconeixible i tot i que engloba diversos aspectes, el més característic és la qualitat gairebé única d'extreure misteri d'un registre proper al documental. És a dir, partint d'allò real, insereix, sense carregar les tintes, elements propis del gènere fantàstic. Això es fa palès sobretot en les seves obres anteriors (especialment a *Tropical malady*, a *Uncle Boonmee* i a *Cemetery of splendour*), on no treballava amb personalitats de la talla de Tilda Swinton, sinó amb actors desconeguts o directament no professionals, que interpreten personatges que porten a terme activitats quotidianes en entorns reals de Tailàndia (*Memoria* és la seva primera producció lluny del seu país). En el fons, per al director no hi ha distinció entre realitat i fantasia, d'aquí la curiosa hibridació genèrica. Potser fóra més acurat dir directament que els elements sobrenaturals al

capdavall no ho són ja que habiten el "nostre món". Aquests, però, tot i tenir-los a l'abast de la mà, sovint es presenten com misteris insondables als quals no ens hi podem aproximar des d'un prisma racional.

Apichatpong Weerasethakul tendeix a diferenciar les seves obres en dues meitats, en dos grans blocs que dialoguen entre si. Fins i tot, en les segones parts d'algunes pel·lícules hi ha incògnites que es resolen. En certa manera, si les primeres parts podrien ser les preguntes, les segones serien les respostes. Això sense perdre mai de vista, tal i com he apuntat en el paràgraf anterior, la presència de qüestions que arribats al final de l'obra romanen indesxifrables. També és freqüent, i *Memoria* no és una excepció, la contraposició d'un entorn urbà amb un rural; entorn, aquest últim, on la màgia es fa manifesta, on els fenòmens fantàstics circulen de manera més lliure i és possible presenciar-los.

Memoria no deixa indiferent, és d'aquelles pel·lícules que polaritzen l'audiència. La primera part transcorre parsimoniosament, sense acabar d'alçar el vol. La segona part és meravellosa, única, una epifania fascinant a l'alçada dels millors desenllaços de Rossellini, un altre mestre, dels primers, en l'art de fer emergir revelacions místiques del no res.

Pau J.R

Cineclub Sabadell

cines
IMPERIAL

Ajuntament
de Sabadell

Cineclub Sabadell